

How Logical is Aliya Supposed to Be?

מסכת כתובות דף קי עמוד ב

מתני'. הכל מעלין לארץ ישראל

ת"ר: הוא אומר לעלות, והיא אומרת שלא לעלות - כופין אותה לעלות, ואם לאו - תצא בלא כתובה, היא אומרת לעלות, והוא אומר שלא לעלות - כופין אותו לעלות, ואם לאו - יוציא ויתן כתובה.

תוספות שם

הוא אומר לעלות כו' - אינו נוהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים

תרומת הדשן פסקים וכתבים סימן פח

ומה שכתבת לי עוד מעלייתך לארץ צבי ולעיר הקדש שיבנה /שמא צ"ל: שתבנה/, במהרה בימינו, אי מצוה הוא עתה אפי' ת"ח, הואיל ואין לנו בעונות קבוץ בחורים ות"ת לשם. דע לך דבודאי שבח גדול ומעלה יש לו לאדם הדר בא", וכ"ש בעיר הקדש לתועלת לעה"ב וגם לעה"ז. אמנם שמענו כמה פעמים שיש לשם בני ברית מערביים נחשבים לרשעים גמורים, מוסרים מפורסמים והם טורדים ומבלבלים האשכנזים שהם שומרי תורה. וגם כי המזונות דחוקים ומצומצמים לשם מאד והרווחים קשים, מי יוכל לעמוד בכל זה, מלבד גודל רשעת הישמעאלים אשר לשם. לכן כל איש ישער בעצמו בהשגת גופו וממנו, באיזה דרך יוכל לעמוד ביראת השם ובשמור מצותיו כי זה כל האדם.

שו"ת מעיל צדקה סימן כו

כו) נשאלתי וז"ל השאלה. אל אצילי ישראל גדולים חקרי לב החרש והמסגר המה העומדים על הדין ועל האמת להורות בני ישראל דרך ילכו בה יעמדנו ע"ד אשר נתחברו יחדיו שלשה חברים דבוקים והסיעו לבן לנסוע לא"י המה ונשיהם ובניהם הקטנים עם הגדולים בני שנים ושלוש שנים וסמוך לו מלפניו והנה רוב השומעים מנסיעה זו מרננים אחריהם באמרם שלא נשמע מעולם שיסע אדם דרך רחוקה ורב כזה אל עמים אשר לא ידע שפת לשונם ודרך ימים וסכנו' עם בנים קטנים ואם אדם רשאי לחבול בעצמו מי נתן לו רשות לחייב בניו הקטנים ואם כח אבני' כוחו לסבול צער טלטול טורח הדרך אולי אין כח בילדים הקטנים לסובלו וביותר שינוי האויר ונענוע הספינות וב"ד עירם רוצה לעכב ע"י הנסיעה הזאת מטעמים אלו ומעתה האנשים אלו שלמים הם לידע אם ימנעו מנסוע הזאת מכל זה שכתבו ואם יחושו לגזירה ב"ד אם יגזרו עליהם אם לא....

... נמצא בזמנינו שהספינות הולכות ובאות בכל שנה בקיץ ואף שיש סכנת לסטים על הים הא וודאי כל הדרכים בחזקת סכנה והולכי ימים צריכים להודות וזה אינו מתחדש ואפ"ה אמרו הכל מעלין א"ו כל שאין בו סכנה מתחדשת ונולדו' כופין וגם הכלל שנתן המבי"ט יש לילך אחריו והא וודאי כי סערת הים אינו טענה דאל"כ ה"ל למתני' לאפלוגי בהכי והי' סתמא קתני הרי כל מאי שהי' סכנה מצד סערת הים והמון גליו אין לנו מניעה מנסוע... אמנם כן צריך בתחילה תנאי אחד שיש לו מקום מוכן ומצומן להיות מנוי לו שם פרנסה ברווח כמ"ש הת"ה בפסקים שלו סי' פ"ח וגם בכל בו ראיתיו ועי' בתשב"ץ סי' תקס"ב דכל שאין לו שם פרנסה מוכן מעבירים על דעתו ועל דעת קונו ח"ו ואין אדם שליט בנפשו

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן קב

ובדבר שאלתך אם יש מצוה עכשיו לדור בא"י כהרמב"ן או כהר' חיים בתוס' כתובות דף ק"י דאינה מצוה בזה"ז. הנה רוב הפוסקים סברי דהוא מצוה. אבל פשוט שאין זה בזה"ז מצוה חיובית שעל הגוף דא"כ היה ממילא נמצא שאסור לדור בחו"ל משום שעובר על עשה כמו מי שילבש בגד של ד' כנפות בלא ציצית שיש איסור ללבוש כדי שלא יעבור על עשה דציצית, ולא הוזכר איסור אלא על הדר בא"י שאסור לצאת ע"מ לשכון בחו"ל ברמב"ם פ"ה ממלכים ה"ט, וג"כ הא ודאי אינו איסור לאו ואם היה איסור גם לאנשי חו"ל הי"ל לרמב"ם לומר סתם אסור לשכון בחו"ל אא"כ חזק בא"י הרעב משמע דרק ליושבי א"י יש איסור שאסרו חכמים אבל מצד העשה אינה חיובית אלא

כשדר שם מקיים מצוה. ובחדושי הארכתי הרבה בדברי ר"ח שבתוס' כתובות. וכיון שאינה מצוה חיובית יש ודאי להתחשב בהחשש של הר"ח בתוס' אם יוכל ליזהר במצות התלויות בארץ, והנני הדו"ש ומברך אותך, משה פיינשטיין

מסכת כתובות דף ק"ב.

רבי זירא כי הוה סליק לא"י, לא אשכח מברא למעבר, נקט במצרא וקעבר. אמר ליה ההוא צדוקי: עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו, אכתי בפזיזותיכו קיימיתו! אמר ליה: דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה, אנא מי יימר דזכינא לה! ר' אבא מנשק כיפי דעכו.

מסכת שבת דף פח.

ההוא מינא דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא, ויתבה אצבעתא דידיה תותי כרעא, וקא מייץ בהו, וקא מבוען אצבעתיה דמא, אמר ליה: עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו, אכתי בפחזותיכו קיימיתו! ברישא איבעיא לכו למשמע, אי מציתו - קבליתו, ואי לא - לא קבליתו. - אמר ליה: אנן דסגינן בשלימותא - כתיב בן "תמת ישרים תנחם"

An Angel of Among Men pp. 265-257

Prof. Nachum Rakover related this anecdote:

A Diaspora Jew once came to the Rav for some advice. He had been touring the Holy Land and wanted to explore the possibility of settling there. During the conversation the man presented the pros and cons of living in the Land, making numerous "calculations" to try and determine whether or not it was worthwhile for him to make the move. Said the Rav: "Before the Israelites entered the Land, they killed Sichon King of Cheshbon. This teaches us that in order to enter the Land one must do away with all of his calculations."

Chumash Mesorat HaRav Bamidbar p.264

Opinions have been expressed that living outside Israel was a better option for Orthodox Jews than living in Israel, because while Israel was allegedly rife with heretics, outside Israel one could create insular ghettos and eliminate such outside influences. Yet with all the ghettos that Jews have created, from Brooklyn to Johannesburg go Gateshead, none was holier than the Levite camp during the Israelites' forty-year desert sojourn, the camp where Moses himself lived. Despite the sanctity of this encampment, Moses, the most preeminent of prophets, begged God: *Pray let me cross over and see the good land that is on the other side of the Jordan (Deut. 3:25).*